

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพของชาวบ้านสันโป่ง ตำบลบ้านกาศ กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ : ความรู้ และการปฏิบัติตนในการไปรับบริการอนามัยเมื่อเจ็บป่วย

ชื่อผู้เขียน

สุชัย ศุภเวชรกรกิจ

สาขารณสุศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ชลอศรี แดงเปี่ยม

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.จรัสพรหม สงวนเสริมศรี

กรรมการ

อาจารย์ ปรีญา ตันตีพัฒนานันต์

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาถึงความรู้ การปฏิบัติตนในการไปรับบริการอนามัยของประชาชนเมื่อเจ็บป่วย ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน ความรู้ และการปฏิบัติตนในการไปรับบริการอนามัยเมื่อเจ็บป่วย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมได้แก่ รายได้ และปัจจัยชี้แนะการกระทำ ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพอนามัยกับการปฏิบัติตนในการไปรับบริการอนามัยของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ หัวหน้าครอบครัว หรือ ภรรยาอายุระหว่าง 25-75 ปี จำนวน 78 ราย ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านสันโป่ง ตำบลบ้านกาศ กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน รวบรวม

ข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ 66 คน และสนทนากลุ่ม 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติแบบร้อยละ ไค-สแควร์ และพิชเชอร์เอ็กซ์แซกต์เทสต์ ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีการศึกษาระดับประถมปีที่ 1-4 ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปีมากกว่า 24,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่สนใจฟังข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่รับทราบหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข แต่ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าวสาธารณสุข ส่วนใหญ่รู้จักชื่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัย แต่ไม่รู้จักสถานีอนามัย และไม่รู้จักเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของโรงพยาบาลอำเภอ เกินครึ่งรู้ว่าเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยจะปรึกษาอาสาสมัครสาธารณสุข และมีบางส่วนจะไปใช้บริการที่สถานีอนามัยและซื้อยากินเอง ส่วนใหญ่รู้ว่าถ้าเจ็บป่วยมากต้องนอนพักเกิน 24 ชั่วโมง จะไปใช้บริการที่สถานีอนามัยและโรงพยาบาล ส่วนการปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อย จะไปซื้อยากินเอง ถ้าเจ็บป่วยมากจะไปโรงพยาบาล

ความรู้เรื่องการไปรับบริการอนามัย มีความสัมพันธ์กับการปรึกษาผู้สื่อข่าวสาธารณสุขที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ผู้รู้น้อยกว่าค่าเฉลี่ยไปรับบริการจากผู้สื่อข่าวสาธารณสุขมากกว่าผู้ที่มีความรู้มากกว่าค่าเฉลี่ย

รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรึกษาอาสาสมัครสาธารณสุขและการรับบริการที่สถานีอนามัย แต่รายได้มีความสัมพันธ์กับการไปรับบริการที่โรงพยาบาลอำเภอที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 24,000 บาท ไปรับบริการที่โรงพยาบาลอำเภอมากกว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า 24,000 บาท

การได้รับฟังข่าวสารสุขภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการไปปรึกษาอาสาสมัครสาธารณสุขผู้สื่อข่าวสาธารณสุข การไปรับบริการที่สถานีอนามัยและโรงพยาบาลอำเภอ

Independent Study Title Knowledge and Practices on Health among
Villagers in Sanpong Village, Tambon Bankaad,
Mae Wang Sub-district, Chiang Mai Province :
Knowledge and Practice of Health Services on
Utilization

Author Mr. Sukchai Suphavejkorakij

M.P.H.

Examining Committee : Assoc.Prof. Chalorsri Dangpiam Chairman
Assoc.Prof.Dr.Jaratbhan Sanguanserm Sri Member
Lecturer Pariya Tantipathananandh Member

Abstract

The purpose of this descriptive research was to examine heads of households on knowledge, and practices of utilization on health services and the way these were effected by knowledge, income and health information. Multi-stage sampling technique was employed on 78 heads of households, age between 25-75 years old, living in Ban Sanpong, Tambon Bankaad, Sub-district Mae Wang, Chiang Mai Province. Data was collected by interviewing form (N = 66) and focus group discussion (N = 12). Data was analysed by using percentage, frequency, Chi-square and Fisher's exact test.

Most of the subjects were male, educated from Pathom 1-4, farmers, average income per family per year more than 24,000 Baht and did not pay attention to health information.

The subjects' knowledge about health was low but most of them knew roles of village health volunteers and consulted them when had minor sickness, such as colds. Some of them liked to go to the public health station in the village or treated themselves by using drugs, bought from village stores. In the case of serious or persistent illness they went to the hospital.

Subjects who got low scores in knowledge of health services statistical significantly consulted the health volunteers more than ones with higher scores ($P < 0.05$).

Subjects' level income had statistical significantly relationship to their utilization of hospital services ($P < 0.05$).

Reception of health information did not appear to have a relationship to the subjects' use of health services, whether from village health volunteers or public health station or the district hospital.